(נד) שְׁנַיִם * אוֹ רַבִּים, * אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם, וְדַוְקָא (נה) הַסַּבּוּ שָׁהוּא דֶּרֶךְ קְבָעַ, (או בַּעַל הַבַּיִת (נו) עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ דְּהָוֵי כְּהַסַּבּוּ) (טור), אֲבָל אִם הָיוּ יוֹשְׁבִים * בְּלֹא הֲסַבָּה, כֵּיוָן שֶׁאֵינָם נִקְבָּעִים יַחַד, כָּל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, וְאִם אָמְרוּ נאכַל כָּאן אוֹ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, כֵּיוָן שֶׁהֲכִינוּ מָקוֹם לַאֲכִילָתָן (נז) הָוֵי קְבָע וַאֲפִלּוּ בְּלֹא הֲסַבָּה, [ק]וְהָאִידָנָא שֶׁאֵין אָנוּ רְגִילִים בַּהֲסַבָּה, * יְשִׁיבָה דִּידָן בְּשֻׁלְחָן אֶחָד אוֹ בְּלֹא שֻׁלְחָן בְּמַפָּה אַחַת הָוֵי קְבִיעוּת. (נח) וַאֲפִלּוּ לִבְנֵי חֲבוּרָה כַּהֲסַבָּה דִּידְהוּ דָּמֵי. (נט) וּלְדִידָן אֲפִלּוּ קְבָעוּ מָקוֹם לַאֲכִילָתָן, אוֹ [ר]בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, לֹא מְהַנֵּי * [ש]אִם הָיוּ רוֹכְבִים וְאָמְרוּ (יז) נאכַל, אַף עַל פִּי שֶׁכָּל אֶחָד אוֹכֵל מִכִּכָּרוֹ, * שֶׁלֹּא יֵרְדוּ מֵהַבְּהֵמוֹת, מִצְטָרְפִין (סא) כֵּיוָן שֶׁעָמְדוּ בְּמָקוֹם אֶחָד, אֲבָל אִם הָיוּ אוֹכְלִים (סב) וְהוֹלְכִים לֹא, (סג) וְאִם הָיוּ אוֹכְלִים בַּשָּׂדֶה מְפַזְּרִים מְפַזְּרִים, אַף עַל פִּי שֶׁאוֹכְלִים כֻּלָּם בְּשָׁעָה אַחַת וּמִכִּכָּר אֶחָד, כֵּיוָן מְפַזְּרִים, אֵינָם מִצְטָרְפִין: יג [ת]הֵיכָא דְּלֹא קָבְעוּ מָקוֹם דְּאָמְרִינַן שֶׁכָּל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, (סה) * אִם כֵּן

ק תוספות שם (ד"ה הסבו) והרא"ש (סי' לג) ורבנו יונה (ל: ד"ה תנור) והרא"ה (פסקדת הלרים סב. ד"ה מתני'). ר בית יוסף (ד"ה ופ"ש רבינו ואפילו) ולדעת הטור בסימן קע"ד. ש רבנו יונה שם (לא. ד"ה ואומר). ת רוקח (סי' שכט).

בְּאוּר הַלָּכָה

דִּכְתִיב דְּכֵיוָן שֶׁהוּא סְפֵיקָא דְּרַבָּנָן לְעִנְיַן בְּרָכַת הַמּוֹצִיא יָצָא בְּדִיעֲבַד, וְלִכְאוֹרָה לְפִי מַה שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם (פ"א ה"י) דְּבָרְעִינָן שֶׁיְּקִיר עַל כָּל פָּנִים מְעִנְיַן הַבְּרָכָה, וְהָכָא לֹא הִזְקִיר כִּי אִם בְּרָמְז בְּעָלְמָא, וְהֵיכָן מָצִינוּ בְּרָכָה כָּזוֹ, וְעַל כֵּן לֹא הִתְפַּתְּקִי כִּי אִם לְשׁוֹן הָרִאשׁוֹנִים בְּעִנְיָן זֶה:

יא * אוֹ רַבִּים וְכוּ'. וְכָל זֶה לְעִנְיַן פַּת, וּלְעִנְיַן יַיִן וּשְׁאָר פֵּרוֹת נִתְבָּאֵר בְּסִימָן רי"ג (ס"א) עַיֵּן שָׁם:

*** אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם. וַאֲפִלּוּ אִם הַמְסֻבִּין יוֹדְעִין בְּעַצְמָן לְבָרֵךְ, מִכָּל מָקוֹם [ב]הַדּוּר מִצְוָה הוּא שֶׁאֶחָד יְבָרֵךְ וְיוֹצִיא כֻּלָּם,** דִּכְתִיב עַם הַדָּרֵשׁ מַלְךְ [מַעֲדָנֵי יוֹם טוֹב] בְּפֶרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין סִימָן ל"ג (אות כ) וְשָׁכֵן כָּתַב גַּם הָרַמְבַּ"ם (הובא בכסף משנה פ"א ה"י ב): *** בְּלֹא הֲסַבָּה. עַיֵּן מֵגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק כה) **שֶׁהִצְרִיךְ כְּשֶׁם שֶׁלְּגַי גְּבוּרִים** (לא. אות ב) **דְּאִם מִקְצָתָן מְסֻבִּין אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם אַף שֶׁאֵינָן מְסֻבִּין, וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים** (א"א ס"ק כה) **שֶׁכָּתַב דְּלִדִידָן דִּישִׁיבָה הָוֵי כַּהֲסַבָּה הוּא הַדִּין בִּישִׁבוּ מִקְצָתָן מֵהֲנֵי, וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל עַל עִקַּר דִּבְרֵי הַמֵּגֵן אַבְרָהָם כְּשֵׁם הַשִּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים שֶׁהֲרֵי מְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן** קצ"ג סְעִיף ב' דְּאַף הַשִּׁלְשִׁי צָרִיךְ לְקַבֵּעַ (אוֹתָם) [אִתָּם] בַּהֲסַבָּה עַל כָּל פָּנִים בִּגְמַר אֲכִילָה וּלְדִידָן בִּישִׁיבָה, וְכַמְבֹאָר בְּהָדְיָא בְּדִבְרֵי הָרֹא"ש בְּפֶרֶק שְׁלשָׁה שֶׁאָכְלוּ (סי' א) דְּמִמֵּנּוּ נוֹבַע זֶה הַדִּין, וְיָדוּעַ שִׁיטַת הָרֹא"ש (פ"ו סי' לג) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים וְכֵן סְתָם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּמַתְנִיתִין מְיֻרֵי בֵּין בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא וּבֵין בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן וְחַד דִּינָא הוּא לְתַרְוַיְיהוּ וְצָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל:

*** יְשִׁיבָה דִּידָן. אֲבָל עֲמִידָה לֹא מְהַנֵּי** [תוספות בְּבְרָכוֹת מ"ג (ע"א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הוֹאִיל בְּסוֹף הַדִּבּוּר וְהָעְתִּיקוּ בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן רצ"ו (ד"ה כתוב בכ"מ בו) וְכֵן כָּתַב הַבֵּ"ח (סי"ד)] וְשָׁאנֵי הֵהִיא דְּסָעִיף י"ב דְּסָמִיךְ בַּעֲמִידָה דְּשָׁם הֵם יוֹשְׁבִים עַל הַחֲמוֹר:

*** אֶלָּא אִם כֵּן יָשְׁבוּ בְּשֻׁלְחָן אֶחָד וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמֵגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן כ"ו שְׁהִסְפִּיר טַעַם הַדָּבָר דְּבֵית דְּאִיכָּא שֻׁלְחָן וְאֵין כֻּלָּם אוֹכְלִים עַל שֻׁלְחָן אֶחָד מוּכָח דְּאֵין דַּעְתָּם לְקַבֵּעַ יַחַד וּבָטֵל מַה שֶּׁקָּבְעוּ מָקוֹם מִתְּחִלָּה, וְהַגְרָ"א בְּבֵאוּרוֹ **כָּתַב** דְּאַגַּב שְׁטִפָּיהּ מִקַּדֵּם הָעְתִּיק הַמְחַבֵּר בְּשֻׁלְחָן אֶחָד וְכוּ', [ג]**וּכְאֶמֶת לֹא בְּעִינַן כְּלָל שֻׁלְחָן אֶחָד אוֹ מַפָּה אַחַת הֵיכָא שֶׁקָּבְעוּ מִתְּחִלָּה לֶאֱכֹל יַחַד אוֹ בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, אֶלָּא כָּל שֶׁיּוֹשְׁבִין וְאוֹכְלִין בְּיַחַד דְּהֵיינוּ שֶׁאֵינָם מְסֻפָּקִים אֶחָד הֵנָּה וְאֶחָד הֵנָּה מִצְטָרְפִים** וּכְמוֹ בְּסָעִיף י"ב, וּדְלֹא כְּמֵגֵן אַבְרָהָם:

יב * שֶׁלֹּא יָרְדוּ מֵהַבְּהֵמוֹת. צָרִיךְ לוֹמַר וְלֹא יָרְדוּ מֵהַבְּהֵמוֹת [מַאֲמַר מָרְדְּכַי סי"ק סח] וְכֵן הוּא לְקַמָּן בְּסִימָן קצ"ג סָעִיף ג':

יג * אִם כֵּן הַמְבָרֵךְ לְהוֹצִיאָם וְכוּ'. הַקְשָׁה הַשַּׁ"ז (ס"ק יג) **דְּמַאי אִשְׁמְעִינַן דְּוַקָּא הָכָא, הָא אֲפִלּוּ בִּדְקָבְעוּ נַמִּי צָרִיךְ הַמְבָרֵךְ לְהוֹצִיא וְהַשּׁוֹמְעִים לְצֵאת, וְעַיֵּן** בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יז) **שֶׁתֵּרֵץ דְּאִשְׁקַשׁ דְּקָבְעוּ אַף שֶׁצְּרִיכִין כַּוָּנָה לְצֵאת מִכָּל מָקוֹם אֵין צָרִיךְ לְכַוֵּן לְהַדִּיא לְהוֹצִיאָם, דִּמְסְתָמָא כַּוָּנָתוֹ כָּךְ כֵּיוָן שֶׁקָּבְעוּ,** דְּוִמְיָא דְּשִׁלּוּחַ צִבּוּר הַנּוֹתֵן בְּשׁוֹפָר דְּלִקַּמָּן בְּסִימָן תקפ"ט (ס"ט), וְכָזֶה תֵּרְצוּ גַּם כֵּן שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

[ד]וְכֵן נוֹטֶה דַּעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"כ) לְהַקֵּל, וּבִסְפִינָה פָּשׁוּט אַף לְהַמְּגֵן אַבְרָהָם דְּקִבִּיעוּת גְּמוּר הוּא. כְּתִבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּשִׁמֵּשׁ הַמְשַׁמֵּשׁ בִּסְעוּדָה יוֹצֵא בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא אִם שׁוֹמֵעַ וּמִתְכַּוֵּן לָצֵאת, אַף עַל פִּי שֶׁהוֹלֵךְ וּבָא תָּדִיר וְאֵינוֹ קָבוּעַ אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן, מִפְּנֵי שִׁדָּרְכּוֹ אֲכִילָתוֹ בְּכָךְ: **(סג) וְאִם הָיוּ אוֹכְלִים וְכוּ'.** צָרִיךְ לוֹמַר וְכֵן אִם וְכוּ', וְאִדְּלִיעֵיל קַאֵי שֶׁאָמְרוּ נאכַל כָּאן וְיָשְׁבוּ לֶאֱכֹל אֲפִלּוּ הָכִי לֹא מְהַנֵּי כֵּיוָן שֶׁהָיוּ מְפַזָּרִים, דְּבָרְעִינַן שֶׁיִּהְיוּ בְּמָקוֹם אֶחָד [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יז)]: **(סד) שֶׁלֹּא קָבְעוּ מָקוֹם וְאוֹכְלִים וְכוּ'.** חַד עִנְיָנָא הוּא, **(סה) אִם כֵּן** שֶׁלֹּא קָבְעוּ מָקוֹם בְּשָׁעַת אֲכִילָתָן אֶלָּא שֶׁאָכְלוּ מְפַזָּרִים זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן אַף שֶׁאָמְרוּ מִתְּחִלָּה נאכַל כָּאן: **יג (סה) אִם כֵּן**

בְּאוּר הַגְּרָ"א

(ואם בירך) בֵּ"ח (סי"א). וְצָרִיךְ לוֹמַר מַלְכָּא דְּעָלְמָא מָרֵיהּ. דְּמָלַךְ לְבַד אֵינוֹ מַלְכוּת. עַיֵּן סִימָן רי"ד, מֵגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כב): **יב (יז) נאכַל.** אַף עַל גַּב דִּלְעֵיל כָּתַב דְּלֹא מְהַנֵּי אֲמִירָה בְּאֶמְצַע בְּלֹא שֻׁלְחָן. מֵגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כה): **(סא) שֶׁאִם הָיוּ** קְבִיעוּת בְּאֶמְצַע בְּלֹא שֻׁלְחָן. **(סב) וְהוֹלְכִים לֹא.** פֵּרוּשׁ לֹא (סו) וְהוֹלְכִים לֹא. פֵּרוּשׁ לֹא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דִּבְרָכוֹת נֶאֱמָרִין בְּכָל לָשׁוֹן, הַיְינוּ הֵיכָא דְּלֹא שָׁנָה כְּלָל מְנַסֵּחַ הַבְּרָכָה, אֲבָל הָכָא הָא שָׁנָה מְנַסֵּחַ (נפ) שֶׁקָּבְעוּ חַז"ל בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וַאֲפִלּוּ הָכִי יָצָא בְּדִיעֲבַד, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים הִזְכִּיר שֵׁם וּמַלְכוּת וְעִנְיַן הַבְּרָכָה. וּלְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הַמְחַבֵּר לְקַמָּן בְּסִימָן רי"ד (ס"א) [א]מַיְירֵי כָּאן דְּאָמַר מַלְכָּא דְּעָלְמָא מָרֵיהּ וְכוּ', וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁנִּכְתֹּב שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואפילו), (נכ) וּמַשְׁמַע בְּשֵׁ"ס (מ:) דְּהוּא הַדִּין אִם אָמַר בָּרוּךְ הַמָּקוֹם (נג) מֶלֶךְ הָעוֹלָם שָׁבָרָא פַּת זֶה דְּיָצָא: **יא (נד) שְׁנַיִם אוֹ רַבִּים.** נָקֵט לְשׁוֹן זֶה מִשּׁוּם דִּבְרָכַת הַמָּזוֹן דְּיֵשׁ הוּא דְּדַוְקָא בִּשְׁלֹשָׁה מְזֻמָּנִין יַחַד וּמוֹצִיאִין כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, וּבִשְׁנַיִם אֵין מוֹצִיאִין אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לְהוֹצִיא בִּשְׁנַיִם אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, וְהַטַּעַם מְבֹאָר לְקַמָּן רֵישׁ סִימָן קצ"ג בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ב): **(נה) הַסַּבּוּ.** כֵּן הָיָה דַּרְכָּן בַּאֲכִילָתָן דֶּרֶךְ קְבָעַ לִהְיוֹת מַטִּין עַל צִדֵּיהֶן הַשְּׂמָאלִית עַל הַמַּטָּה [רַשַׁ"י] (מב. ד"ה היו): **(נו) עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ.** מִשּׁוּם דְּנִגְרָרִין אַחֲרָיו שֶׁהוּא מֵסֵב לְכָךְ מִצְטָרְפִים עִמּוֹ אֲפִלּוּ בִּישִׁיבָה גְּרֵידָא [בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו ובעה"ב)]: **(נז) הָוֵי קְבָע.** וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ כָּל אֶחָד אוֹכֵל מִכִּכָּרוֹ מִצְטָרְפִין [גְּמָרָא (מב:)]: **(נח) וַאֲפִלּוּ לִבְנֵי חֲבוּרָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, דִּלְדִידְהוּ אֲפִלּוּ בִּזְמַן הַגְּמָרָא הָוֵי כַּהֲסַבָּה וְכַנַּ"ל: **(נט) וּלְדִידָן אֲפִלּוּ וְכוּ'.** צָרִיךְ לוֹמַר וַאֲפִלּוּ לְדִידָן, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא תֵּימָא כֵּיוָן שֶׁהִיְשִׁיבָה דִּידָן הָוֵי כַּהֲסַבָּה דִּידְהוּ, אִם כֵּן בְּמָקוֹם דְּלֹא בְּעֵי הֲסַבָּה לְדִידְהוּ כְּגוֹן שֶׁקָּבְעוּ מָקוֹם לַאֲכִילָתָן, דְּהַיְינוּ שֶׁאָמְרוּ נאכַל כָּאן אוֹ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, וְכֵן בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ דְּלִדִידְהוּ לֹא צָרִיךְ הֲסַבָּה, הָוֵה אָמֵינָא דְּלִדִידָן לֹא צָרִיךְ אֲפִלּוּ יְשִׁיבָה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא יְשִׁיבָה לֹא מִיקְרֵי קְבָע: **(ס) בְּשֻׁלְחָן אֶחָד וְכוּ'.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אלא) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַגְּרָ"א: **יב (סא) כֵּיוָן שֶׁעָמְדוּ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּזֶה נֶחְשָׁב כְּמוֹ יְשִׁיבָה, וּמְהֵנֵי (לד) כֵּיוָן שֶׁאָמְרוּ נאכַל וְהֵכִינוּ בָּזֶה מָקוֹם לַאֲכִילָתָן, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף י"א: **(סב) וְהוֹלְכִים לֹא.** פֵּרוּשׁ לֹא מְהֵנֵי אֲמִירָה שֶׁאָמְרוּ מִתְּחִלָּה נאכַל, דַּהֲלֵיכָה מְבַטֵּל הַקְּבִיעוּת. וְאִם יוֹשְׁבִים בַּעֲגָלָה אַחַת וְאָמְרוּ נאכַל כָּאן וְאוֹכְלִין יַחַד מִסְתַּפֵּק הַמֵּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כד) דְּאָפְשָׁר דִּמְצָטָרְפֵי, דְּאַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא נוֹסֵעַ בַּעֲגָלָה כְּמַהֲלַךְ דָּמֵי, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים כֻּלָּם יוֹשְׁבִים בַּאֲגָדָה אַחַת יֵשׁ לוֹמַר דִּמְצָטָרְפִין, דִּקְבִיעוּת דְּמִצְטָרְפֵי, דְּקִבְיעוּת גְּמוּר הוּא. כְּתִבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּשִׁמֵּשׁ הַמְשַׁמֵּשׁ בִּסְעוּדָה יוֹצֵא בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא אִם שׁוֹמֵעַ וּמִתְכַּוֵּן לָצֵאת, אַף עַל פִּי שֶׁהוֹלֵךְ וּבָא תָּדִיר וְאֵינוֹ קָבוּעַ אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן, מִפְּנֵי שִׁדָּרְכּוֹ אֲכִילָתוֹ בְּכָךְ: **(סג) וְאִם הָיוּ אוֹכְלִים וְכוּ'.** צָרִיךְ לוֹמַר וְכֵן אִם וְכוּ', וְאִדְּלִיעֵיל קַאֵי שֶׁאָמְרוּ נאכַל כָּאן וְיָשְׁבוּ לֶאֱכֹל אֲפִלּוּ הָכִי לֹא מְהֵנֵי כֵּיוָן שֶׁהָיוּ מְפַזָּרִים, דְּבָרְעִינַן שֶׁיִּהְיוּ בְּמָקוֹם אֶחָד [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יז)]: **(סד) שֶׁלֹּא קָבְעוּ מָקוֹם וְאוֹכְלִים וְכוּ'.** חַד עִנְיָנָא הוּא, **(סה) אִם כֵּן** שֶׁלֹּא קָבְעוּ מָקוֹם בְּשָׁעַת אֲכִילָתָן אֶלָּא שֶׁאָכְלוּ מְפַזָּרִים זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן אַף שֶׁאָמְרוּ מִתְּחִלָּה נאכַל כָּאן: **יג (סה) אִם כֵּן**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נפ) רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק א' מֵהֲלָכוֹת בְּרָכוֹת (ה"י). וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א בְּסִימָן ס"ח (ס"א) שְׁכָּתַב דְּכֵן הוּא פְּגִינַת הָרַמְבַּ"ם שָׁם וְהוֹכִיחַ זֶה גַּם כֵּן מִן הַגְּמָרָא (מ:): **(נצ)** דְּאַף דְּשָׁם הוּא דִּעַת רַבִּי מֵאִיר (מ:), הָא כָּתַב שָׁם הָרֹא"שׁ (ס' כג) וּשְׁאָרֵי הָרִאשׁוֹנִים דְּהֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר. **וּמִכָּל מָקוֹם מִסְתַּפְקָנָא אִפְשָׁר דְּזִמְנָם שֶׁהָיוּ קוֹרִין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן זֶה:** **(נע)** אַף דְּלֹא נִזְכַּר זֶה בְּדִבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, הוּא לֹא נִחַת לְזֶה רַק לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּכֵיוָן שֶׁהִזְכִּיר מַעֲנִין הַבְּרָכָה יָצָא, אֲבָל גַּם הוּא מוֹדֶה דְּבָרְעִינַן שֵׁם וּמַלְכוּת, דְּהָא כָּתְבוּ כָּל הָרִאשׁוֹנִים דְּלִפְי הַמַּסְקָנָא רַבִּי יוֹחָנָן (שם) סְבִירָא לֵיהּ כְּרַבִּי מֵאִיר, וְרַבִּי יוֹחָנָן סְבִירָא לֵיהּ דְּבָרְעִינַן שֵׁם וּמַלְכוּת: **יב (מד) אֲבָל בְּלֹא אָמְרוּ נאכַל לֹא מְהֵנֵי, אֲפִלּוּ לְדִידָן דִּישִׁיבָה אַצְלָנוּ הָוֵי כַּהֲסַבָּה, דְּהָא בְּעִינַן דְּוַקָּא עַל שֻׁלְחָן אֶחָד:** **(נס)** מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יז), וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁגַּם הוּא הִסְכִּים כֵּן בְּכָל זֶה לְדִינָא אַף דִּבְפֵרוּשׁ הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סי"ג) כתב 'דעלמא' בסוגריים [וראה במקורות וציונים שם]. **ב]** וכתב בשו"ע הרב (סי"ח): ומכל מקום רשאים הם לקבוע יחד על דעת שלא להצטרף, כמו שיתבאר בסימן רי"ג. ולפיכך נהגו עכשיו לברך כל אחד לעצמו משום שהמנין לא היו נזהרים מלהשיח בין שמיעת הברכה להטעימה, לכן הנהיגו לברך כל אחד לעצמו. וכיון שנהגו כן הרי זה כאילו היתה דעתם בפירוש בקביעותם יחד שקובעים על דעת שלא להצטרף ופטורין מהידור זה. **ג]** ובשו"ע הרב (סט"ו) כתב שצריך שלחן אחד או מפה אחת כמגן אברהם. **ד]** ובשו"ע הרב (סט"ז) נשאר בספק.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַמְבָרֵךְ לְהוֹצִיאָם וְהֵם נִתְכַּוְּנוּ לָצֵאת (טז) יָצָאוּ: **יד** א אִם הַמְסֻבִּים (סו) רַבִּים, (סז) גָּדוֹל שֶׁבְּכֻלָּם (יז) **בּוֹצֵעַ.** הַגָּה: וְאִם הֵם שָׁוִים וְאֶחָד מֵהֶם כֹּהֵן, מִצְוָה (סט) לְהַקְדִּימוֹ, וְאִם הַכֹּהֵן עַם הָאָרֶץ (ע) תַּלְמִיד חָכָם קוֹדֵם (יח) לו, וְאִם הַכֹּהֵן גַּם כֵּן תַּלְמִיד חָכָם אֲלָא שֶׁהוּא פָּחוֹת מִן הַשֵּׁנִי, (עא) טוֹב (יט) לְהַקְדִּימוֹ אֲבָל אֵין חִיּוּב בַּדָּבָר. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ר״א (ס״כ) (מרדכי פרק בני העיר (מגילה סר׳ תמכט) בית יוסף סימן קל״ה (ד״ס ומ״ש רמיט ומשמט) בשם רשב״א (נמשמוס מ״ש סר׳ קיט)) **וְאִם יֵשׁ** (עב) עִמָּהֶם בַּעַל הַבַּיִת, (עג) ב**הוּא** (כ) **בּוֹצֵעַ** (עד) **וַאֲפִלּוּ אִם הָאוֹרֵחַ גָּדוֹל,** (וְהַמְבָרֵךְ (עה) יֹאמַר תְּחִלָּה בִּרְשׁוּת (כמ) מוֹרַי וְרַבּוֹתַי) (אור זרוע (מ״ש סר׳ קצמח) ובית יוסף (ד״ה כתוב בשבלי לקט (סר׳ קמ)): **טו** (עו) ג**אֵין הַמְסֻבִּין** (עז) **רַשָּׁאִים לִטְעֹם עַד שִׁיִּטְעוֹם הַבּוֹצֵעַ.** (עח) (אֲבָל מַתִּר לָהֶם קֹדֶם שֶׁיֹּאכַל הוּא, וְהֵם יַמְתִּינוּ עַד שֶׁיֹּאכַל הוּא) (תוספות (ד״ה מן, מ״ש)) ומרדכי פרק שלשה שאכלו (סר׳ קמז, מ״ש)). ד**וְאִם כָּל אֶחָד** (פ) **אוֹכֵל מִכָּרוֹ וְאֵין כָּלֶם זְקוּקִים לַכָּבָר שֶׁבְּיַד הַבּוֹצֵעַ,** (פא) **רַשָּׁאִים לִטְעֹם קֹדֶם.** (פב) ה**וְאִם הוּא שַׁבָּת,** (פג) **צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא לִפְנֵי הַמְסֻבִּים לֶחֶם מִשְׁנֶה חוּץ מִמַּה שֶּׁלִּפְנֵי הַבּוֹצֵעַ, וְאָז יִהְיוּ רַשָּׁאִים לִטְעֹם**

א רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה״ב) וְתוֹסָפוֹת שָׁם בִּבְרָכוֹת מ״ו (ע״א ד״ה לא). **ב** שָׁם בַּגְּמָרָא. **ג** שָׁם (מז). **ד** יְרוּשַׁלְמִי שָׁם (פ״ו ה״א) וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם דף מ״ז (ע״א ד״ה אין) וְהָרַב רַבֵּנוּ יוֹנָה (לד: ד״ה אין) וְהָרא״ש (פ״ו סר׳ טו). ה הָרא״ש שָׁם.

בֵּאוּר הַיטֵב

מְהַנֵּי אֲמִירָה. וְצָרִיךְ עִיּוּן אִם יוֹשְׁבִים בַּעֲגָלָה אַחַת וְאָמְרוּ נֹאכַל כָּאן וְאוֹכְלִין יַחַד אִם מִצְטָרְפִין. וּכְסָפֵינָה פְּשׁוּט דְּקָבִיעוּת גְּמוּר הוּא. מֵגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כז): **יג** (טז) **יָצְאוּ.** וְהַמֵּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כח) הִנִּיחַ דָּבָר זֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן. עַיֵּן שָׁם: **יד** (יז) **בּוֹצֵעַ.** וְהִתְחַתֵּן בּוֹצֵעַ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ גָּדוֹל מִמֶּנּוּ. בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ואין המסובין) מֵגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כט): (יח) **לו.** וְאִם הַתַּלְמִיד חָכָם נוֹתֵן לוֹ רְשׁוּת אֵין כָּאן בַּיִת מְחוּשׁ. שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגהה״ט ס״ק יא). וְהַבַּ״ח (סר׳ רא ס״ג) כָּתַב דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לִתֵּן תַּלְמִיד חָכָם רְשׁוּת לְכֹהֵן עַם הָאָרֶץ. וְכֵן כָּתַב הַמֵּגֵן אַבְרָהָם (סק״ל): (יט) **לְהַקְדִּימוֹ.** וּמֵאֲרִיךְ יָמִים בְּכָךְ. עַיֵּן עוֹלַת תָּמִיד (ס״ק יט) וּבְסֵפֶר בְּאֵר שֶׁבַע דַּף כ״ג (הוריות יב: ד״ה לפתוח): (כ) **בוֹצֵעַ.** וְנָהֲגוּ לַחֲלֹק כָּבוֹד לְאוֹרֵחַ, וְכֵן מִשְׁמַע בְּגְמָרָא (מו.) דְּרֹב אַבְהוּ חֶלֶק כָּבוֹד לְרַב זֵירָא לְבַצֵּעַ. מֵגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לב): (כא) **מוֹרַי.** וְנָהֲגוּ לְטֹל רְשׁוּת מִכֹּהֵן קֹדֶם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לַה׳ הָכִי, וְשָׁם כָּתַב דְּאִם בָּרַךְ עַל הַפַּת בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה יָצָא וְהָרָא״ה (פקודת הלוים ס.) וְהַרִּיטְבָ״א (הלכות ברכות פ״ב הט״ז) פָּלִיגוּ עָלָיו עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב בִּבְרָכֵי יוֹסֵף (ס״ק יג) אִם נָטַל וּבָרַךְ הַמּוֹצִיא וְנוֹדַע שֶׁהַמִּים שְׁנָטַל פְּסוּלִים לִנְטִילַת יָדַיִם וְצָרִיךְ לִטֹּל פַּעַם אַחֶרֶת יֹאכַל מִיָּד פָּחוֹת מִכְּזַיִת דִּלְדַעַת הָרַשְׁבָּ״ץ (בכין שמרוא מאמר חמץ ד״ה תניא) וּדְעַמְּיה אֵין צָרִיךְ נְטִילָה וְשׁוּב יִטֹּל וְיֹאמַר סְעוּדָתוֹ. וְאִם אֵרַע דְּאַחַר שֶׁבֵּרַךְ הַמּוֹצִיא לֹא טָעַם מִיָּדִי וְחָזַר וְנָטַל יָדָיו נִסְתַּפֵּק

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ בְּדִיעֲבַד יָצְאוּ, שֶׁלֹּא הִצְרִיכוּ לְבָרֵךְ כָּל אֶחָד אֶלָּא אֶחָד וְאֶחָד מִכֹּחָן וּמְבָרְכִין לְעַצְמָן, בְּוַדַּאי הַנָּכוֹן שֶׁבַּעַל הַבַּיִת יְכַבֵּד לְהַתְחִלָּה, א]וְעַיֵּן בְּמֵגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כח) שֶׁהִנִּיחַ דִּין הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּצָרִיךְ עִיּוּן (ט) כִּי יֵשׁ מַהֲרָאשׁוֹנִים דְּסָבְרֵי דִּבְלֹא קָבְעֵי אֵין אֶחָד יָכוֹל לְהוֹצִיא חֲבֵרוֹ אַף בְּדִיעֲבַד, אָמְנָם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א הַכְרֵעַ לְדִינָא דְּדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עִקָּר. וְדַע (מז) דְּדִין זֶה שֶׁיֵּשׁ גַּם בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן הֵיכָא דְּלֹא קָבְעוּ יַחַד בֵּין בִּשְׁנַיִם וּבֵין בִּשְׁלֹשָׁה, אִם כֻּלָּן אֶחָד לְהוֹצִיא אֶת חֲבֵרוֹ בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן יָצָא בְּדִיעֲבַד: **יד** (סו) **רַבִּים.** וְהוּא הַדִּין (מח) שְׁנַיִם, וּמְיֵרֵי כְּשֶׁאֵין עִמָּהֶם הַבַּעַל סְעוּדָה, אוֹ שֶׁכֻּלָּם בַּעֲלֵי סְעוּדָה וְאוֹכְלִים יַחַד: (סז) **גָּדוֹל שֶׁבָּכֻלָּם.** בְּחָכְמָה מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ: (סח) **בּוֹצֵעַ.** וּמוֹצִיא הָאֲחֵרִים בִּבְרָכָתוֹ, וַאֲפִלּוּ בִּמְקוֹם דְּהַמִּנְהָג דְּכָל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ עַל כְּזָיִת מִכָּל מָקוֹם הַמִּנְהָג דְּגָדוֹל בּוֹצֵעַ תְּחִלָּה [פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כט)]. וְהָחָתָן בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ (עמ) בּוֹצֵעַ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּהַמְסֻבִּין גָּדוֹל מִמֶּנּוּ: (סט) **לְהַקְדִּימוֹ.** דִּכְתִיב (ויקרא כא ח) וְקִדַּשְׁתּוֹ, וְאָמְרוּ חַזַ״ל (הוריות יב:) לְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה לִפְתֹּחַ רִאשׁוֹן וּלְבָרֵךְ רִאשׁוֹן: (ע) **תַּלְמִיד חָכָם קוֹדֵם לו.** וְאָסוּר (פ) לְהַתַּלְמִיד חָכָם לְהַקְדִּימוֹ לְפָנָיו, וּמְבַזֶּה בָּזֶה אֶת הַתּוֹרָה, וְאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן ר״א (ס״ב) דְּדַוְקָא אִם מַקְדִּימוֹ לְפָנָיו דָּרֶךְ חֹק וּמִשְׁפָּט כְּהָנָּה דְּהַיְנוּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כֹּהֵן, אֲבָל אִם נוֹתֵן לוֹ רְשׁוּת לְבָרֵךְ שֶׁלֹּא מַחֲמַת כְּהֻנָּה רַשַּׁאי: (עא) **טוֹב לְהַקְדִּימוֹ.** וְאִיתָא בַּגְּמָרָא (מגילה כח.) שְׁמֵי שֶׁנִּזְהָר בָּזֶה מַאֲרִיךְ יָמִים בְּכָךְ: (עב) **עִמָּהֶם בַּעַל הַבַּיִת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (פמ) בַּעַל הַסְּעוּדָה שֶׁאוֹכֵל עִמָּהֶם: (עג) **הוּא בּוֹצֵעַ.** וְהוּא קוֹדֵם אֲפִלּוּ (סכ) לְכֹהֵן וְתַלְמִיד חָכָם, כְּדֵי שֶׁיִּכְצַע בְּעַיִן יָפָה: (עד) **וַאֲפִלּוּ אִם הָאוֹרֵחַ גָּדוֹל.** הִנֵּה הַלֶּחֶם חֲמוּדוֹת (פ״ז אות כב) כָּתַב שֶׁכְּהַיּוֹם נָהֲגוּ לַחֲלֹק כָּבוֹד לַגָּדוֹל, וְהַמֵּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לב) הִסְכִּים עִמּוֹ, (פג) ב]אַף כַּמָּה אַחֲרוֹנִים מְפַקְפְּקִין בָּזֶה, אַף בִּסְעוּדָה שֶׁכָּל הַמְסֻבִּין אוֹכֵל כָּל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

כָּתַב בְּאֹפֶן אַחֵר עַיֵּן שָׁם, מִכָּל מָקוֹם לְדִינָא הַכֹּל אֶחָד: **יג** (ט) וּפְשׁוּט דְּאֲפִלּוּ לְדִידְהוּ אֵין דָּבָר זֶה כִּי אִם מִדַּרְבָּנָן, דְּמִן הַתּוֹרָה אֶחָד מוֹצִיא אֶת חֲבֵרוֹ בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן אַף כְּשֶׁלֹּא אוֹכֵל כְּלָל, כְּדַאִיתָא בְּרֹא״ש סִימָן כ״א וּבְיָתֵר הַפּוֹסְקִים וּבְוַדַּאי לֹא שַׁיָּךְ קְבִיעוּת בָּזֶה, וְכֵן מִשְׁמַע הַלָּשׁוֹן בְּאוֹר זָרוּעַ (ח״א סִימָן ק״נ שֶׁכָּתַב כִּי הִצְרִיכוּ חֲכָמִים שֶׁיִּהְיוּ קְבוּעִין יַחַד בְּאֲכִילָתָן עַיֵּן שָׁם, וְאַף דְּהוּא אֲיֵירֵי לְעִנְיַן הַמּוֹצִיא, פְּשׁוּט דְּהוּא הַדִּין לְבִרְכַת הַמָּזוֹן: (מ) וּפְשׁוּט וְכֵן מִבֵּאוּר בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א עַיֵּן שָׁם: **יד** (מא) אֲחֵרוֹנִים: (מב) מֵגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מ) גְּמָרָא (מגילה כח.): (מה) **דְּאִם אֵינוֹ בַּעַל הַסְּעוּדָה, אַף שֶׁעוֹשִׂין בִּבְיָתוֹ וְגַם הוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן, אֵינוֹ נֶחְשָׁב לְעִנְיַן זֶה בַּעַל הַבַּיִת** [כֵּן מוּכָח מִפּוֹסְקִים וּפְשׁוּט]: (מג) שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״י): (מד) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״כ) וּבְנֵדֶי יֶשַׁע (ס״ק לב): (מה) עַיֵּן בְּגְמָרָא (נה.): (מו) **לְבַד כְּשֶׁבַּעַל הַבַּיִת אוֹ הַגָּדוֹל**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (ס״ז) מביא שי״א שלא יצאו וי״א שיצאו, וכתב: והעיקר כסברא הראשונה. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ט) כתב: ואם בא לחלוק כבוד לגדול ממנו רשאי, וכן נהגו.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah